

SAIRAUKSIEN TUKIRUOKINTA I.

Monille koirille kehittyä elämänsä aikana kroonisia sairauksia, joiden hoitoon sisältyvät lääkkeet ja erikoisruokavalio. Yleisimmin nämä aineenvaihdunnalliset sairaudet ovat seurausta väärästä ruokintatottumuksesta niin koirilla kuin kissoilla. Pitkäaikainen, puutteellinen tai liiallinen väärä ruokavalio kyseiselle yksilölle, aiheuttaa ajan myötä puutostiloja tai ylipäätös maksalle, munuaisille, sydämelle tai muille elimille. Näiden elinten vajaatoiminnan kasvaessa, lemmikin terveys heikkenee ja joudutaan tilanteeseen, jossa ruokavalion muutos sekä mahdollinen lääkehoito on aloitettava.

Vastuullisen kasvattajan tehtävänä on saada myös uusi pennun omistaja ymmärtämään ruokinnan merkityksen koiran terveydelle pitkällä aikavälillä, ei pelkästään kasvuaikana, johon nykyään kiinnitetään yhä enemmän huomiota. Aikuisen koiran terveydessä väärät ruokintatottumukset eivät välttämättä edes näy, mutta vanhempana ilmenevät sairaudet ovat yleisimmin seurausta jo vuosia jatkuneista puutostiloista tai elimistöä rasittavista ylimääräistä.

Yleisimmin koiranruokavalmistajat valmistavat perusruokaa (myydään marketeissa), Premium- ja Super Premium-ruokaa (myydään erikoisliikkeissä) ja sairauden hoitoon tarkoitettua erikoisruokaa (myydään eläinlääkäreiden kautta). Laadullisesti ns. markettiruuat ovat täysin erilaisia kuin erikoisliikkeiden tai eläinlääkäriasemien ruuat, samoin hintaero on yleensä suuri. Tämä johtuu lähinnä raaka-aineista, markettiruuat ovat yleisimmin kasvispohjaisia eli halvempia valmistaa. Markkinointi tavoista johtuen, kuluttaja ei normaalitilanteissa edes tiedä ruokkivansa koiraa ravinnolla, joka mahdollisesti altistaa koiran vanhemmalla iällä näille aineenvaihdunnallisille sairauksille, joskin tietämys on kovassa kasvussa.

Uusin tutkimustieto ihmisten ravintotekijöiden ennalta ehkäisevistä vaikutuksista on tulossa myös lemmikkien ravintoihin. Ruokien terveysvaikutteisuudet ovat kovaa vauhtia lisääntymässä. Laadukas, monipuolinen ja tasapainoinen ravinto, sisältää lisäksi myös ravintoaineita ennalta ehkäisyyn, ottaen huomioon lemmikin terveyden myös pitkäaikaisella aikavälillä terveys-vaikutteisuutensa vuoksi. Tällaiset laatuotteet ovatkin nopeimmin kasvava kulutuksen alue. Markkinoilla on jo olemassa korkealaatuisia terveysvaikutteisia ruokia, jotka ottavat huomioon lemmikkien terveyden myös pitkällä aikavälillä. Ne ovat laadullisesti niin korkealaatuisia, että niitä voidaan käyttää myös sairauksien tukihoidossa. Lähtökohtanamme onkin korkealaatuinen, terveyttä edistävä ruokinta pennusta vanhukseksi. Terveellinen ja puhdas ruokavalio, joka vahvistaa luonnollista vastustuskykyä, sekä auttaa selviytymään sairauksista ja ikääntymisen tuomista muutoksista, vähentäen aineenvaihdunnallisten sairauksien muodostumista, ja myös tukee jo sairastuneiden lemmikkien hoitoa.

Käymmekin tässä artikkelissa läpi eri sairauksia, niiden syitä sekä suosituksia mitä erikoisruokavaliota suositellaan ko. sairauden hoitoon ja miksi. Suosituksemme perustuu aineenvaihdunnan tarpeisiin ja sitä kautta ravinnon vaikutuksiin kyseisen sairauden hoidossa. Maahantuomamme tuotteet ovat erittäin korkealaatuisia ja monet niistä sopivat myös sairauksien tukihoidon. Tuotteidemme korkealaatu näkyy terveytenä koko elämänajan. Korkealaatuinen, elinolosuhteisiin ja yksilöön sopeutettu ruokavalio pitää lemmikin terveenä, sairauksia välttäen.

Lisätietoja sähköpostilla: shetland@shetland.fi

**JOS LEMMIKKISI ON SAIRAS, OTA AINA YHTEYTTÄ
ELÄINLÄÄKÄRIISI !**

Sairauksien tukiruokinta suositukset

1. Paksusuolen tulehdus (Colitis)

Paksusuolen tulehdus johtuu yleisimmin kasvispitoisesta tai huonosti sulavasta sekä heikosti kuituja sisältävästä ruokavaliosta. Ruokasula mätänee paksusuolella ja aiheuttaa tulehduksen.

Suositus: *Suoliston toiminnan tukemiseen suositellaan erittäin sulavaa, korkean kuitupitoisuuden omaavaa ruokavaliota, joka tasapainottaa suoliston toimintaa ja mikroflooraa, vähentäen oireita sekä edistää ja tukee paranemista sekä ravinteellista tasapainoa. Juurisikuri ja maitohappobakteerit erittäin hyödyllisiä lisä.*

Suositus: **Koirille**
*Eagle Premium Select. (Hill's Canine r/d, Canine w/d, Waltham *)*
Kissoille
Eagle Hairball Formula (Hill's Feline r/d)*

Tarvittaessa lisänä Dorwest Herbs Valkosipuli-kreikanherne vahvistamaan vastustuskyvyn toimintaa tulehduksia vastaan.

2. Haiman vajaatoiminta [Pancreatic insufficiency (Maldigestion)]

Haiman vajaatoiminta tarkoittaa ruuan pilkkomiseen tarvittavien entsyymien liian vähäistä (vajaa) tuotantoa. Toisin sanoen lemmikki ei saa pirstottua ravintoa elimistönsä käyttöön. Varsinkin rasvasta tulee ongelma, sillä suoliston ”pahat” bakteerit käyttävät tätä rasvaa ravintonaan ja suolistontoiminta heikkenee entisestään.

Suositus: *Dieetin muutos erittäin sulavaan ravintoon, helpottamaan ruuan pirstomista ja sulatusta. Maitohappobakteerit auttavat myös ravinnon pirstomisessa.*

Suositus: **Koirille** (Hill's Canine i/d*)
Eagle Premium Select tai James Wellbeloved
James Wellbeloved Anka- tai Kalkkunariisi

Kissoille (Hill's Feline c/d*)
Eagle Cat Adult
Tarvittaessa lisänä Dorwest Herbs TreeBark powder (puunkuorijauhe) vahvistamaan entsyymien toimintaa.

3. Virtsakivet (FUS)

Virtsakivet muodostuvat heikkolaatuisen ravinnon korkean mineraalipitoisuuden, varsinkin magnesiumin kristallisoitumisesta, ja johtavat virtsatiehyeiden tukkeutumiseen.

Suositus: *Dieetin muutos alhaisen magnesiumi pitoiseen, korkealaatuisen ja hyvin sulavaan ravintoon. (Mahdollisimman alhainen tuhkapitoisuus).*

Suositus: **Kissoille** (Hill's Feline s/d ja c/d*)
Eagle Cat Adult tai Hairball
James Wellbeloved Anka tai Kalkkunariisi

Tarvittaessa lisänä Dorwest Herbs sekavihannes tabletit puhdistamaan virtsatiehyeitä.

Shetland Oy

4. Cushingin tauti

Cushingitauti on lisämunuaisen kuorikerroksen liikatoimintaa. Se on koirilla kohtalaisen yleinen sairaus. Häiriö, eli esimerkiksi kasvain, voi olla joko aivolisäkkeessä (85 – 90 % tapauksissa), joka valvoo ja säätelee lisämunuaisen toimintaa tai itse lisämunuaisen kuorikerroksessa saattaa olla muutos (10 – 15 % tapauksista). Lisämunuainen tuottaa kortisolia kuorikerroksen nk. zona retikulariksesta ja zona fascikulatasta. Tämän tuotannon tasoa säädelään aivolisäkkeestä tulevan kortikotropiinin avulla. Jos aivolisäkkeeseen kehittyy kortikotropiinia tuottava kasvain syntyy tästä liikatoimintaa lisämunuaisen kuorikerroksessa. Kortikotropiinin tuotantoa säätelee lisäksi nk. releasing –hormoni. Sekä tämän releasing -hormonin taso että kortikotropiinin taso laskee normaalisti, jos kortisolia on verenkierrossa liikaa.

Suositus: *Suosituksena ruokavalio jossa erittäin sulava valkuainen ja alhaisempi rasvapitoisuus.*

Suositus: **Koirille** (Hill's Canine i/d*)
Eagle Premium Select, Natural Lamb&Rice tai Eagle Adult
James Wellbeloved Anka tai Kalkkunariisi

5 Vatsanlaukun laajentuma

Toisilla koirilla vatsanlaukun laajentuma saattaa johtaa kohtalokkaiisiin seurauksiin verenkierron estymisen vuoksi. Varsinkin heikkolaatuiset viljapohjaiset ruuat täyttävät vatsan ja heikon sulavuuden vuoksi turpoavat.

Suositus: *Muutos hyvin sulavaan, korkean energiapitoisuuden omaavaan erittäin sulavaan ruokaan, joka helpottaa ravintoaineiden imeytymistä lemmikin käyttöön ja antaa mahdollisuuden ruokkia pienempiä määriä kerrallaan liiallisen turpoamisen estämiseksi. Maitohappobakteerit lisäävät sulavuutta.*

Suositus: **Koirille**
Eagle Power tai Eagle Adult (Hill's Canine i/d)*
Lisänä Probiotic Power Plus maitohappobakteeri-lisäraavinne

6. Ruuansulatuskanavan ongelmat

Oksentelu ja ripuli ovat yleisimmät näkyvät suolisto-oireet ja ne saattavat liittyä myös stressin vaikutuksiin sekä mahdolliseen haiman vajaatoimintaan (kts. kohta 2.). Oksentelu ja ripuli estävät ravintoaineiden ja veden imeytymisen aiheuttaen elimistön kuivumisen sekä ravintoaineiden puutostilojen muodostumisen.

Suositus: *Siirtyminen erittäin hyvin sulavaan ravintoon. Varsinkin rasvan ja valkuaisen tulisi olla erittäin korkealaatuista, samoin hiilihydraattien erittäin sulavia. Lisänä laadukas kuitu sekä mahdollisesti prebiootti ja probiootti tasapainottamaan vatsan happojen toimintaa.*

Suositus: **Koirille**
Eagle Premium Select (Hill's Canine i/d)*
James Wellbeloved Anka tai Kalkkunariisi

Kissoille
Eagle Cat Adult (Hill's Feline c/d)*
James Wellbeloved Anka- tai Kalkkunariisi

Lisänä Probiotic Power Plus maitohappobakteeri-lisäraavinne tai Dorwest Herbs Treebark pulveri

Shetland Oy

7. Virtsakivet

Alempien virtsateiden sairaudet johtuvat virtsan happamuuden epätasaisuuksista ja niitä kutsutaan struviiteiksi ja kalsiumoksalaatti kiviksi. Struviitti on mineraali ja se muodostuu magnesiumista, ammoniumista ja fosfaatista. Se on yleisin kissojen virtsakivien raaka-aine, koirilla n. puolessa kaikista virtsakivistä. Tämän mineraalin kertyminen virtsaputkeen aiheuttaa kivuliaan tukoksen. Kalsiumoksalaatti on toiseksi yleisin virtsakiviä muodostava mineraali koirilla.

Suositus: Siirtyminen ravintoon jossa rajoitetusti magnesiumia, kohtuullisesti rajoitetut kalkin, fosforin ja valkuaisen määrät. Laadukkaat raaka-aineet yhdessä yucca-uutteen kanssa tasoittavat virtsan happamuutta.

Suositus: **Koirille:** (Hill's Canine i/d, Waltham S/O*)
Eagle Premium Select
James Wellbeloved Anikka tai Kalkkunariisi
Kissoille: (Hill's Feline c/d, Waltham S/O*)
Eagle Cat Adult
James Wellbeloved Anikka tai Kalkkunariisi

8. Sokeritauti

Sokeritauti on melko yleinen tauti koirilla. Sokeritauti on aineenvaihduntatauti. Se aiheuttaa lisääntyneitä janoisuutta ja juomisen myötä, nesteainevaihdunta kiihtyy. Tämä johtaa ravintoaineiden huuhtoutumiseen kehosta ja lisääntynyt ruokahalu ei auta, koska koira ei pysty hyödyntämään kaikkia tarvitsemiaan ravintoaineita vaan se laihuu, turkki huonossa kunnossa ja koira on väsynyt. Pitemmälle kehittyneenä, maksa saattaa suurentua, silmiin kehittyä harmaakaihi ja tässä vaiheessa koira oksentelee, eikä sille ei maistu ruoka.

Suositus: Siirtyminen ravintoon, jossa rajoitettu rasvapitoisuus, normaalia enemmän kuituja sekä korotettu vitamiini- ja hivenainepitoisuus.

Suositus: **Koirille:** (Hill's Canine i/d, Waltham S/O*)
Eagle Premium Select
James Wellbeloved Anikka tai Kalkkunariisi
Kissoille: (Hill's Feline c/d, Waltham S/O*)
Eagle Cat Adult
James Wellbeloved Anikka tai Kalkkunariisi

9. Ruoka-aineallergia ja herkistyminen ruoka-aineelle

Koirien allergiset reaktiot ovat yleistyneet. Syinä yleisimmin yksipuolinen ruokavalio, joka ei riitä tyydyttämään koiran ravintotarpeita. Ajan myötä tämä ilmenee allergisena reaktiona eli keho reagoi kun sen ei pitäisi, koska kehon vitamiini-/hivenainepitoisuudet ovat epätasapainossa ja täten kehon reaktiot kontrolloimattomia. Syytä miksi keho reagoi epänormaalisti ei tiedetä. Usein joudutaankin niin epätoivoiseen tilanteeseen koiran kärsimysten kanssa, että lähdetään hakemaan mitä tahansa loogiselta tuntuvaa syytä ja allergia diagnoosista on löydetty helpotus. Liian usein unohdetaan allergisen koiran hoidon mahdolliset seuraamukset. Ravintoskaalaa kavennetaan ja tätä kautta vähennetään koiran mahdollisuuksia oman kehonsa hoitoon. Elintärkeitä rakennusaineita jää mahdollisesti ravinnosta pois.

Suositus: Siirtyminen hyvin sulavaan ruokavalioon, jossa valkuaisen ja hiilihydraatin lähteitä rajoitettu. Samalla lisäravinteita, joilla varmistetaan mahdollisten epätasapainojen poistaminen.

Suositus: **Koirille:** (Hill's Canine i/d, Waltham S/O*)
Eagle Premium Select
James Wellbeloved Anikka tai Kalkkunariisi
Lisäravinteena MirraCoat
Kissoille: (Hill's Feline c/d, Waltham S/O*)
Eagle Cat Adult
James Wellbeloved Anikka tai Kalkkunariisi
Lisäravinteena Mirra Coat

Shetland Oy

10. Munuaisten vajaatoiminta

Munuainen on pavnmuotoinen elin. Munuaisten miljoonat pienet verisuonet suodattavat verta, tämä suodos eritetään elimistöstä virtsana. Munuaisten pienuudesta huolimatta niillä on hyvin huomattava tehtävä elimistössä, ne huolehtivat sisäisen kemiamme tasapainossa pysymisestä. Lisäksi munuaiset toimivat umpieritysrauhaskalvona. Munuaisten tehtäviin kuuluu:

- Elimistölle haitallisten aineenvaihdunnan lopputuotteiden poisto
- Vesi- ja elektrolyyttitasapainon säätely
- Happo- emästasapainon säätely
- Verenpaineen säätely
- Punasolujen tuotannon säätely
- D-vitamiinin aineenvaihdunnan säätely
- Kalkki- ja fosforitasapainon säätely

Munuaisten toiminnan heikentyessä kuona-aineet ja ylimääräiset nesteet jäävät kehoon. Nämä kuona-aineet ovat suurina määrinä myrkyllisiä ja niiden kerääntyminen aiheuttaa erilaisia oireita. Yleisimpiä oireita ovat väsymys, ruokahaluttomuus, pahoinvointi, oksentelu, päänsärky, ihon kutina, turvotukset kehon eri osissa sekä unettomuus. Uremia on munuaisten vajaatoiminnan vaihe, jossa elimistö ei enää pysty mukautumaan muutoksiin ilman aktiivista, korjaavaa hoitoa.

Suositus: *Siirtyminen puhtaaseen, munuaisia mahdollisimman vähän rasittavaan ruokavalioon. Ravinnossa varsinkin fosforin määrän tulisi olla rajoitettu ja valkuaisen laadun erittäin korkealaatuista ja puhdasta. Vastaavasti ravinnon kokonaisenergia pitoisuutta lisättävä.*

Suositus: **Koirille:** (Hill's Canine u/d tai g/d, Waltham Renal Support*)
Eagle Premium Select
Lisäravinteena Esbilac emänmaidostike
Kissoille: (Hill's Feline s/d , Waltham Renal Support*)
James Wellbeloved Adult - Eagle Hairball
Lisäravinteena KMR emänmaidostike

11. Toipilaiden hoito

Sairauksista tai leikkauksesta toipuva lemmikki tarvitsee erittäin ravintorikasta ruokaa kehonsa lisääntyneisiin rakennusaine vaatimuksiin. Usein sairastuneet, loukkaantuneet tai leikkauksesta toipuvat lemmikit eivät ole syöneet useaan vuorokauteen ja ovat täten mahdollisesti nälkiintyneitä ja vastustuskyky on alentunut. Syömättömyys yhdessä parantumisen lisäämien ravintovaatimusten myötä potilas tarvitsee enemmän ja tehokkaampia ruoka-aineita. Oikea ruokinta nopeuttaa haavojen ja murtumien parantumista ja vähentää tulehdusten mahdollisuutta.

Suositus: *Siirtyminen hyvin sulavaan ravintorikkaaseen ja monipuoliseen ruokavalioon, jossa on mahdollisimman paljon eri ravintoaineita kehon rakentamiseen sekä korkeat vitamiini ja hivenainepitoisuudet vastustuskyvyn tehokkaaseen toimintaan. Samalla mahdollisesti lisäravinteita joilla varmistetaan mahdollisten epätasapainojen poistuminen.*

Suositus: **Koirille:** (Hill's Canine i/d, Waltham S/O*)
Eagle Power tai Adult
Lisäravinteena Esbilac emänmaidostike
Kissoille: (Hill's Feline c/d, Waltham S/O*)
Eagle Cat Adult
Lisäravinteena KMR emänmaidostike

Yleisesti sairaudet vaativat myös lääkehoitoa, eikä tukiruokinnan tarkoitus ole korvata lääkehoitoa!

Mahdolliset elimistön vajaatoiminnat kuitenkin asettavat erikoisvaatimuksia myös ravinnolle ja välttämällä haitallisia tai elimistöä rasittavia ravintoaineita, voidaan lemmikin tilaa tukea ja useissa tapauksissa jopa parantaa.

*) Eläinlääkäreiden yleisimmin suosittelemat tuotteet